

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Datum
2010-09-01

Slutrapport

Förstärkt stöd till anhöriga som hjälper och vårdar närstående

Kommun	Stockholms stad, Älvsjö stadsdelsförvaltning
Kontaktpersoner	Krisztina Buki, projektsamordnare Ing-Mari Rydell, projektledare/anhörigkonsulent
Telefon	08-508 21 079 08-508 21 207
E-mail adress	Krisztina.buki@stockholm.se ing-marie.rydell@stockholm.se

Diarienummer hos Länsstyrelsen	704-08-66 021
-----------------------------------	---------------

Datum för start av arbetet med stöd av stimulansmedel	2008-01 Del 1 2009-03 Del 2
---	--------------------------------

Projektstart del 1.

Sammanfattning från tidigare inlämnade dokument

I december 2007 projektanställdes en kurator på heltid och i januari 2008 anställdes en biståndsbedömare på halvtid för att genomföra projektet. En styrgrupp med chefer samt projektansvarig tillsattes. I mars 2008 slutade projektets kurator. Ingen ny person kom i hennes ställe.

Beskrivning av arbetet:

Under projektets första två månader gick mycket tid åt till att besöka stadsdelar i Stockholms Stad samt kommuner i närområdet som redan startat anhörigstödsverksamhet samt att läsa litteratur, rapporter och annan information angående anhörigstöd.

Start, slut, innehåll, och resursutnyttjande (vem har gjort vad?) (vad har det kostat?)

Under mars månad genomfördes och utvärderades en enkätundersökning riktad till kända anhörigvårdare i stadsdelen. Under projekttiden har man tagit emot telefonsamtal från anhöriga, närstående eller andra personer som haft frågor gällande anhörigstöd eller som varit intresserade av information eller råd, tips och vart man kan vända sig i olika äldreomsorgsfrågor. Stödsamtal för anhöriga eller närstående har också kunnat erbjudas. Under hösten har en anhörigcirkel och två informationsträffar anordnats. Ansökan har gjorts och beviljats om fortsatt stimulansbidrag – för stöd till anhöriga som hjälper och vårdar anhöriga (de beviljade medlen var dock lägre än vad som ansöktes om).

Projektupplägg 2008:

- Utforma en enkät. Resultatet ska sammanställas och styra projektets fortsatta utveckling
- Analys av behov och insatser (fortlöpande)
- Lämna information och upplysning samt uppsökande verksamhet
- Ordna föreläsningar/informationsträffar
- Starta samtalsgrupp i träffpunkt för pensionärer

Som avslutning på del 1- första året- skrivs en delrapport där årets arbete beskrivs. Handlingsplan för stadsdelens framtida stöd till anhöriga och närstående utformas under 2009.

Inga lokalkostnader har tagits ut under året

Beslut togs i styrgrupp att anhörigstödet och den öppna träffpunkten Fixarfiket skulle samordna vissa av sina verksamheter. Fixarfiket var under 2008 öppet på eftermiddagarna och drevs då av stadsdelens fixare. Under hösten 2008 har projektledare för anhörigstödet disponerat Fixarfikets lokaler en eftermiddag i veckan.

Kostnader för lokaler och övrigt

En anhörigcirkel har hållits av projektledaren i Fixarfikets lokaler under hösten 2008.

Vid två tillfällen under hösten har anhöriga och närstående bjudits in till öppna informationsmöten. Informationen som lämnats av biståndsbedömare och av rehabiliteringen bygger på önskemål från anhöriga som lämnats i den tidigare utskickade enkäten. Vid dessa informationstillfällen har biståndsbedömare från stadsdelsförvaltningens Äldreomsorg deltagit i förberedelserna och genomförande.

Projektledaren har haft tillgång till eget kontorsrum på stadsdelsförvaltningen. Rummet har förutom kontorsrum, kunnat användas som samtalsrum för enskilda samtal. Tillgång till dator, telefon, kopianator och skrivare mm har funnits. Projektledaren har haft Centrex telefon så att anhöriga och närstående kunnat nå projektledaren utan att betala för mobilsamtal. I projektets början hade projektledaren mobiltelefon vilket inte uppskattades av alla anhöriga/närstående.

Förändringar jämfört med planen enligt ansökan

Inga stora förändringar har gjorts i projektplanen.

En projektledare/kurator slutade dock under 2008. Reglering i form av en mindre återbetalning pga. lägre projektledarkostnader har gjorts under året.

Målsättningen att öka medvetenheten och kunskapen om betydelsen av insatser från anhörigvårdare hos personal i stadsdelens organisation samt hos andra aktörer inom äldreomsorgen har genomförts genom dialog och information.

Målsättningen är att förbättra stödet till anhörigvårdare/närstående genom samverkan och gemensamma mål, värderingar och förhållningssätt har genomförts genom aktivt samarbete t.ex. i samverkan med parallellt pågående samverkansprojekt.

Det parallellt pågående samverkansprojektet där olika aktörer inom äldreomsorgen i Älvsjö regelbundet träffas varje vecka har bidragit till att förståelsen aktörerna emellan har förbättrats.

En ökad kunskap är viktigt för att kunna bygga upp den tillit och förståelse för varandra som man behöver för att kunna samverka på ett bra sätt.

Möjligheten att nå fram mot målet och att synliggöra de anhörigas situation samt att möta anhörigas behov av stöd så tidigt som möjligt har förbättrats genom aktörernas samverkan. De aktörer som hitintills ingått i samverkansteamet i Älvsjö är: biståndsbedömarna, vårdcentralerna i Älvsjö- tre stycken -, de största hemtjänstutförarna,

re-Ageraklinikerna (rehabiliteringen) samt ASIH (den avancerade hemsjukvården i hemmet).

Arbetet har avslutats med att arbetsmodellen har implementerats och en överenskommelse, som reglerar parternas ansvar har undertecknats.

Vid samverkansmöten har även anhörigas situation och eventuellt behov av stöd kunnat tydliggöras.

I syfte att inventera behovet av anhörigstöd och för att kunna möta anhörigvårdare i ett så tidigt skede som möjligt med olika former av anhörigstöd som efterfrågas har en enkät skickats ut till anhörigvårdare i Älvsjö. En utvärdering av enkäten är gjord och där tydliggörs även synliga könsmonster.

Projektets första fem månader bestod huvudsakligen av kartläggning, inventering, utskick och utvärdering av enkät samt av att ta emot och ge information. Brukare och anhöriga har under året ringt och lämnat synpunkter på anhörigstödsverksamhet samt haft önskemål om vad man skulle vilja ha för typ av verksamhet.

Utöver detta har anhöriga och närstående kunnat ringa på vardagar för information och vägledning i äldreomsorgsfrågor samt för stödsamtal. Stödsamtal har även kunnat erbjudas på kontoret eller i form av hembesök. Under hösten har två informationsträffar ordnats i stadsdelsförvaltningens lokaler. Informationen handlade vid första tillfället om biståndsbedömning och hur den går till. Vid det andra tillfället lämnades information om rehabilitering och hjälpmedel. Vid informationsträffarna har även synpunkter och önskemål om anhörigstödsverksamhet inhämtats. Under hösten har en anhörigcirkel hållits av projektledaren, i den öppna träffpunkten Fixarfikets lokaler.

Målet att fördjupa samarbetet med frivilligorganisationerna har inte skett i den utsträckning som ambitionen var. En anledning har varit bristen på lämpliga lokaler vilket gjort att vi inte haft tillgång till egna lokaler förutom den eftermiddag i veckan vi kunnat disponera Fixarfiket d.v.s. den öppna träffpunkten i Älvsjö.

Samarbetet med frivilligorganisationerna har hittills varit begränsat då arbetet mest bestått av kartläggning, information, rådgivning samt anhörigcirkel.

Begränsad tillgång till lokaler har försvårat samarbetet under året.

I anslutning till att flera cirklar eventuellt startas i Fixarfikets lokaler nästa år hoppas vi på att samarbete med frivillig organisationerna kan utvecklas vidare.

Samtal med diakon samt med Röda Korset har förts och kontakterna kan förhoppningsvis utvecklas vidare nästa år.

Några pensionärsorganisationer samt frivilligföreningen Veteranringen som erbjuder kontinuerlig telefonkontakt med pensionärer som saknar hemtjänst och trygghetslarm har även de tillgång till Fixarfikets lokaler.

En förutsättning för varaktighet är att enhetschefer med ett övergripande ansvar innefattar och förankrar projektarbetet i sitt ledningsansvar.

I projektets styrgrupp satt därför under år 2008 chefer från de olika inblandade organisationerna så som: beställarchef och verksamhetschef från stadsdelsförvaltningen, chef från Älvsjö vårdcentral, verksamhetschefer från de största hemtjänstutförarna i Älvsjö. Adjungerande var projektledarna samt handledare från Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum.

Stadsdelsförvaltningen hade fem pågående projekt inom äldreomsorgen under år 2008 och de olika projekten samarbetade under samma styrgrupp. Varaktigheten kan även uppnås genom att handlingsplaner, checklistor, anhörigträffar och föreläsningar efter projekttiden ingår i den ordinarie verksamheten.

Under 2008 har informationen om projektet för förstärkt stöd till anhöriga regelbundet gått ut i informationsbladet, som månadsvis skickas till alla hushåll i Älvsjö. Information om projektet samt telefonnummer till projektledare har även funnits på Älvsjö stadsdelsförvaltnings hemsida samt i Äldreomsorgens broschyr.

Projektledaren har samarbetat med biståndsbedömare, fixare, hemtjänstutförare, vårdcentralen och re-Agera-kliniken för att nå ut med information till anhöriga och närstående. Information om projektet har även lämnats till pensionärsråd, politiker samt till Brännkyrka församling.

Information har genom samverkan med biståndsbedömare, vårdcentral, rehabiliteringen, hemtjänstutförare med flera även nått ut till sjukhuspersonal och andra samarbetspartners.

Detta samarbete kan fortsätta att utvecklas under 2009. Genom att aktivt samarbeta med alla de olika aktörerna inom äldreomsorgen hoppas vi successivt nå ut till flera anhöriga och närstående.

Information om anhörigstödet lämnas även vid de förebyggande hembesök som kommunen erbjuder till personer fyllda 75 år och äldre. Informationen har ett hälsofrämjande syfte.

Beskrivning av
arbetet:

Projekt del 2. 2009-03-01 t. o. m. 2010-02-28

Projektets mål inom del två(2)

- Öka medvetenheten och kunskapen hos berörd personal inom stadsdelsförvaltningen gällande anhörigstödet och betydelsen av detta stöd
- Förbättra stödet till anhängigvårdare/närstående genom bättre samverkan, gemensamma mål, värderingar och förhållningssätt med hemtjänstutförare och landsting
- Verka för att möta anhängigvårdare i ett så tidigt skede som möjligt för att erbjuda olika former av stödinsatser
- Synliggöra könsmonster inom anhörigstödet
- Erfarenheterna från projektet skall implementeras i anhörigstödsarbetet och i verksamhetsplaner, samt att informera andra aktörer om förvaltningens anhörigstöd
- Efter projektets slut skall samverkan inom förvaltningen ha fördjupats och förbättrade samarbetsformer utvecklats
- I samband med introduktion av nyanställda skall information ges om förvaltningens anhörigstöd
- Ett väl utvecklat och brett stöd till anhöriga skall finnas i samverkan med landstinget, hemtjänsten och frivilliga intresseorganisationer

2009-03-01 anställdes en projektledare/anhörigkonsulent på deltid för att genomföra projektet.

2009-11-16 anställdes en projektsamordnare för samtliga projekt i inom verksamhetsområdet vuxna, funktionsnedsatta och äldre.

Projektupplägg enligt projektplan 2009:

- Starta upp anhörigcirklar
- Starta anhörigcafé i den öppna träffpunkten Fixarfiket
- Samarbete med förvaltningens ”fixare ”
- Utveckla samverkan med frivilligorganisationer
- Utveckla samverkan/samarbete med hemtjänstutförare, vårdcentral och andra aktörer i Älvsjö
- Samarbeta med parallellt pågående projekt
- Uppmärksamma projektet genom media/informationsblad, annonsering i lokalpressen, tidningar, stadsdelsförvaltningens hemsida, informationsträffar, broschyr
- Erbjuder anhöriga/närstående enskilda stödsamtal eller i grupp
- Hembesök
- Telefonstöd/ Inte tillämpa telefontider
- Utflykter

Start, innehåll och resursutnyttjande

- Lansering av Knutpunkten - gamla Fixarfiket
- Arbetet ska utföras rättsäkert och offentlighets- och sekretesslagen följas.

Starten av del två inom projektet inleddes med att anhängkonsulenten/projektledaren gjort studiebesök på anhängcentrum i olika förvaltningar i Stockholms stad samt i kranskommunerna Haninge, Tyresö, Botkyrka, Enköping och Strängnäs. Ett nätverk skapades med frivilligorganisationer, Svenska kyrkan, Stadsmissionen, landstinget och förvaltningens hemtjänstutförare.

Förvaltningen har samverkat med Stadsmissionen för att erbjuda anhängvårdare möjlighet att vistas på "sommarkollo" på Stenfasta kursgård under en vecka. Om intresse finns kommer detta att bli en årligen återkommande aktivitet.

Röda Korset arrangerar anhängcirkel lokalt i Älvsjö dit anhängkonsulenten/projektledaren bjudits in att närvara.

Svenska Demensförbundet har bjudit in alla stadens anhängkonsulenter till informationsmöten och nätverksträffar.

ASIH (Avancerad Sjukvård I Hemmet) har informerats om förvaltningens fungerande anhängstöd.

Anhängkonsulenten samverkar med externa utförare inom äldreomsorgen i syfte att utveckla och bevara ett väl fungerande anhängstöd inom Blomsterfondens verksamhet.

En träfflokal för anhöriga öppnades och anhängcirkel bildades. För att nå ut till anhöriga som vårdar någon närstående spreds information om verksamheten bland annat genom; Förvaltningens informationsblad som går ut till alla hushåll i Älvsjö. Brev till frivilligorganisationer och genom att informationsblad och broschyrer lades ut på förvaltningens medborgarkontor och hemsida. Personer som anhängkonsulenten tidigare kommit i kontakt med blev uppringda för att få ut en mer personlig information om anhängstödet i Älvsjö.

Torsdagar varannan vecka har det arrangerats anhängcafé. Ingen förhandsanmälan har krävts.

Tisdagar har anhöriga inbjudits in till olika tematräffar i lokalen. Som exempel på teman kan nämnas följande:

- Syn/hörselkonsulenten håller information och svarar på frågor. Vid konsulentens besök har deltagarna fått information och svar på sina frågor rörande syn- eller hörselnedsättningar.

- MAS- medicinskt ansvarig sjuksköterska har informerat om olika mediciner och dess biverkningar samt läkemedels-hantering i hemmet. Besökarna har fått råd och stöd om läkemedel. Hur hanterar vi läkemedel i hemmet? Vad gör man med mediciner som passerat ”bäst före datum”? Kan de användas eller måste man kassera?
- Vad kan jag få hjälp med?
Vilka insatser kan jag få?
Hur går behovsbedömningen till?
Hur stor blir avgiften för omsorgen?
Hur skall jag kunna välja/byta utförare?
Vad har jag rätt till för insatser?

Informationen har lämnats av biståndshandläggare om rätten att söka insatser, om hur sökta insatser utreds och bedöms av biståndshandläggaren utifrån den enskildes individuella behov och om rätten att överklaga ett beslut.

- Säkerhet i hemmet. Information och diskussion har förts utifrån broschyrerna: ”Säkerhet i vardagen. Tips och råd på äldre dar” och ”Öka tryggheten - hur minska utsattheten för brott”.
- Att åldras. Samtal har förts omkring åldersrelaterade kroppssymtom, som t.ex. nedsatt hörsel/syn, större fallrisk, långsammare tempo, nedstämdhet, minnesförsvagning m.m.
- Stadsdelsdirektören i Älvsjö har besökt Fixarfiket och anhöriga/närstående har fått möjlighet att ställa frågor om förvaltningens verksamheter.

Två anhörigcirklar har genomförts. Den ena cirkeln hölls med män som hade gemensamt att deras fruar insjuknat i Alzheimers sjukdom. De träffades var tredje vecka och utbytte erfarenheter. I den andra cirkeln, som fortfarande pågår, deltar 2-9 personer både män och kvinnor. De har diskuterat teman som: att vara anhörig, vårda lagom, frisk förflyttning, med ålderns rätt och säkerhet i hemmet

Anhörigvårdarkort till anhörigvårdare har tillhandahållits dels genom biståndshandläggare och dels genom anhörigkonsulent/projektledare.

En separat broschyr om anhörigstöd har utarbetats. Denna information finns på många serviceställen och andra offentliga inrättningar där medborgarna återfinns.

Förändringar jämfört
med planen enligt

Inga förändringar har gjorts utifrån planen för år 2009.

ansökan

En projektsamordnare anställdes 2009-11-16 med syfte att samordna alla projekt inom verksamhetsområdet vuxna, funktionsnedsatta och äldre samt att stödja projektledarna i sitt arbete.

Redovisning hur man uppfyllt målet/målen i olika avseenden.

En lägesanalys om projektets fortskridande har varje månad lämnats till styrgruppen genom muntlig/skriftlig framställning . Delårsrapport är inlämnad och godkänd.

Antal besökare mars 2009 tom maj 2010. Antal besökare för Knutpunkten. Detaljerad statistik såsom fördelning mellan män respektive kvinnors deltagande finns också att tillgå.

Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	År
		5	19	36	36	21	16	25	60	39	88	09
19	7	14	60	100 inkl PRO(52)								10

Stort intresse visades för att komma till träfflokalen under anhörigveckan. På programmet fanns bl.a. filmföreläsning/föreläsningar m.m. På anhörigdagen deltog 29 personer. Anhörigveckan avslutades med ett besök på Stadshuset vilket var mycket uppskattat. Julbord anordnades för anhöriga och 15 personer deltog.

Anhörigkonsulenten/projektledaren har periodvis känt sig ensam i uppdraget och saknat bollplank. Övrig personal inom enheten för äldre har inte alltid haft möjlighet att träffa anhörigkonsulenten/projektledaren i den utsträckning som skulle ha varit ändamålsenligt.

Ett resonemang om orsaker om målet/målen inte har uppfyllts helt eller delvis.

Deltagarantalet bland de anhöriga har tyvärr inte varit så stort som förväntat vid de anordnade träffarna. Det geografiska läget av lokalen har till viss del hindrat anhöriga att spontant komma in till Fixarfiket. Ett mer centralt läge med närhet till kommunikationer, affärer, bank, apotek, vårdcentral o.s.v. skulle troligen ha ökat på besöksfrekvensen.

Tillgängligheten/anpassningen för besökarna är dock utmärkt då lokalen är belägen på bottenvåningen i ett flerfamiljshus, utan trappor eller andra svårforcerade hinder.

krafter	Det har funnits en ambition att i samverkan med andra aktörer skapa ett gemensamt anhängstöd i form av anhängcirkclar och utflykter. Samverkan med Stadsmissionen har fungerat bra. De inbjuder till frukostmöten och andra träffar för stadens anhängkonsulenter för gemensam planering av bl.a. sommarkolloverksamhet. Två mycket uppskattade dagsutflykter till Nynäshamn genomfördes under sommaren 2009. Sammanlagt deltog 14 personer vid utflykterna. Utflykterna svarade upp mot allas förväntningar och till allas belåtenhet.
Beskriv eventuell samverkan med landsting	Samverkan med landstinget har skett genom att anhängkonsulenter informerade landstingets ASIH-team m. fl. om anhängprojektet. Landstingets fotvårdare har kommit till Fixarfiket och talat/föreläst om fotvård. Många praktiska råd och tips om fotvård och fotgymnastik gavs. Vid några tillfällen gjordes gemensamma hembesök med landstingets personal. Det finns redan en god plattform för samverkan inom Älvsjö. Samverkan är ett resultat av ett tidigare projekt "Älvsjömodellen" där biståndshandläggare, hemtjänstutförare, vårdcentraler och ReAgera kliniken har regelbundna träffar.
Beskriv hur varaktighet uppnås	Anhängkonsulentens/projektledarens engagemang, tydlighet, lyhördhet, kompetens och kompetensutveckling är nödvändiga beståndsdelar för att uppnå varaktighet. Tillgängligheten d.v.s. att det skall vara lätt för anhänga att komma i kontakt med anhängkonsulenter över telefon, e-post eller genom ett personligt avtalat besök. Det måste framgå med tydlighet när, hur och var anhänga kan. Viktiga ingredienser för att uppnå varaktighet är: • förtroende • kontinuitet • tillgänglighet • empati/lyhördhet • engagemang • entusiasm för arbetet • tydlighet i budskap • gott bemötande/förhållningssätt. • handlingsplan Stor vikt läggs även på att förankra anhängkonsulentens arbete och betydelsen av anhängstödet ute i verksamheterna samt hos stadsdelsnämndens tjänstemän och politiker. Det skall vara väl känt

för medborgarna i stadsdelsområdet att Älvsjö har ett väl fungerande och utvecklat anhörigstöd.

Det är mycket värdefullt att anhöriga/anhörigvårdare känner att de får förståelse och möts av respekt i sin svåra livssituation.

De skall känna sig sedda, att de utför ett fantastiskt arbete, att de behövs och att stöd finns att tillgå.

Anhörigkonsulenten omfattas av samma sekretessbestämmelser som övriga tjänstemän vilket är viktigt att betona för anhöriga när de söker stöd för sin situation.

Under projektiden har projektledaren/anhörigkonsulenten provat olika modeller för att under deltidstjänsten uppnå högsta möjliga tillgänglighet. Erfarenheten visar att inkomna telefonsamtal har en högre frekvens under torsdagar och fredagar, inför helger, och särskilt inför storhelger då ensamhetsproblematiken och oron ofta präglar dessa stödsamtal.

Efter projektets slut skall samverkan inom förvaltningen ha fördjupats och förbättrade samarbetsformer ha utvecklats. I samband med introduktion av nyanställd personal skall information ges om anhörigstöd.

Ett väl utvecklat och brett stöd till anhöriga/närstående skall finnas och ske i samarbete med landstingets företrädare, hemtjänsten och frivilliga intressenter.

Varaktighet uppnås om handlingsplaner, checklistor, team-arbete och anhörigträffar ingår i förvaltningens vardagsrutiner. Informationsmaterial skall vara aktuell och lättillgänglig för allmänheten.

Varaktigheten kan också garanteras genom att inrätta en permanent funktion som anhörigkonsulent efter projektiden. Biståndshandläggarna inom förvaltningen kommer att ha ett stort inflytande för att varaktighet skall uppnås.

Beskriv hur den grundläggande uppbyggnaden av anhörigstöd (infrastruktur för anhörigstöd) utvecklats

Under perioden den 1 mars 2009 till och med den 31 december 2009 har antalet kontakter med anhörigkonsulenten ökat från 3 kontakter till 88 kontakter per månad. 90 % av kontakterna består av kvinnor mellan 70 - 85 år. Endast 10 % är män och de i samma ålder som kvinnorna.

Kontakterna har uppkommit genom telefonkontakt, besök på Fixarfiket och på vårdinrättningar samt informationsspridning ”från mun till mun”.

Utskick av information till anhöriga har skett i samarbete med biståndshandläggarna. Information har även gått till

	hemtjänstutförare verksamma i stadsdelsområdet, som i sin tur vidarebefordrat informationen om anhörigstöd till anhöriga. Informationsbladet som stadsdelsnämnden skickar ut till alla hushåll i Älvsjö har också bidragit till spridning av information om anhörigstödet.
Beskriv vilka strategier som använts för att nå anhöriga	Anhörigkonsulenten samarbete med biståndshandläggarna är mycket betydelsefullt. Att sprida information om möjligheten att få ett professionellt anhörigstöd skall vara väl känt för medborgarna i stadsdelsområdet. Äldre Direkt och Trygghetsjouren har informerats om att förvaltningen har ett väl fungerande anhörigstöd. Anhöriga har erbjudits stödsamtal per telefon eller genom besök hos anhörigkonsulenten. Samtal i grupp har också erbjudits anhöriga som under samtalen har kunnat ventilera sina bekymmer och utbyta erfarenheter med varandra. Anhörigkonsulenten/projektledaren har vid enstaka tillfällen varit med på vårdplanering samt gjort hembesök. Anhöriga uppmärksammades särskilt under anhörigveckan genom filmvisning och kaffestund i Fixarfiket samt med avslutning i Stockholms stadshus med lunch och andra festligheter.
Har ni nått nya målgrupper med anhöriga?	De arrangerade utflykterna har också genererat fler intresserade anhöriga att delta i gemenskapen. ”Nyseparerade” anhöriga, vars partner flyttat in i vård- och omsorgsboende får ses som en ny målgrupp. Anhörigkonsulenten har fått kännedom om ”nyseparerade” via förvaltningens utförare och handläggare. Anhörigkonsulenten har uppmärksammat denna nya målgrupp och deras behov av stöd.
Hur många anhöriga har tagit del av insatserna	Ca 30-45 stycken anhöriga/närstående
Sammanfattning av aktiviteter i Fixarfiket, förenade med kostnader	Anhörigcafé varannan torsdag, tematräffar, anhörigcirklar, utflykter, telefon, kontorsmateriel, resor, inventarier, litteratur, media information, representation, lokalhyra, personalomkostnader, Samverkan och utbildning/föreläsning
Positiva och negativa erfarenheter? Vad tyckte de som deltog, intressenter o.s.v.	Samtliga som deltagit i insatserna har visat mycket stor uppskattning. Anhöriga tycker att de har fått bra information och kunskap om vilka insatser som de kan ha nytta av. Stödsamtalen har varit uppskattade. Anhöriga/anhörigvårdare känner sig mer synliggjorda och

	uppskattade.
Positiva och negativa effekter?	Positivt har varit att anhängigkonsulenten/projektledaren inte varit en ”myndighetsperson”. Anhöriga har känt trygghet och vågat prata ut om sin situation utan att det har fått inverkan på något övrigt beslut.
Vilka problem/hinder har man haft i arbetet. Hur har man tacklat dess och kommit över/förbi dessa?	Problem har uppstått då anhöriga inte har förstått biståndsbesluten. Missförstånd kan ibland uppstå då målgruppen ofta är äldre personer som i vissa fall har minnesförluster, nedsatt hörsel eller syn. Anhörigkonsulenten har kunnat bistå genom att förklara riktlinjer för beslut och på så sätt tillrättalagt eventuella missförstånd eller uppkomna problem. Anhörigkonsulenten har genom sitt agerande kunnat avvärja och undvika missförstånd mellan anhängigvårdare och biståndshandläggare.
Eventuella viktiga lärdomar? (Hur har vi gjort istället eller annorlunda?)	Ett måste är att kunna respektera och acceptera att de som tagit del av insatserna oftast är äldre människor som inte alltid orkar ta in mycket information. Det krävs kort och tydlig information. Tid måste avsättas utifrån varje individs unika behov. Anhängigkonsulentens öppenhet och inställning till att alla frågeställningar har lika värde skapar en trygghet i mötet med den enskilde. Ambitionsnivån att alltid lyssna och ge ”rätt” information vid ”rätt” tillfälle skapar förutsättningar för ett mycket gott anhängigstöd. Projektets mål inom Del 2 har varit att skapa ett samordnat och väl fungerande anhängigstöd inom Älvsjö stadsdelsförvaltning. Alla anhöriga/närstående och boende i Älvsjö stadsdelsområde skall känna till sina rättigheter och möjligheter till det stöd som erbjuds och på ett lättillgängligt sätt kunna ta del av detta. Anhörigstödet skall efter projektets avslutning kunna erbjuda ett varaktigt anhängigstöd i form av informationsträffar, telefonstöd, rådgivning, anhängigträffar/cirklar m.fl. riktade aktiviteter som efterfrågas.

Ekonomisk redovisning av hur stimulansmedlen förbrukats

Projektbudget

Totalt beviljade stimulansmedel från Länsstyrelsen	435 000
Rekvirerade stimulansmedel motsvarande 80%	348 000

Projektkostnader

Lön Projektledare/Anhörigkonsulent	310 000
Samverkan	10 000
Utbildning	28 000
Totalt kostnader	348 000
Återstår	0

Älvsjö sdf har under projekttiden ansvarat för uppkomna kostnader av:

Lokaler	100 000
Möbler	30 000
IT-administration	100 000
Övrig kommunikation telefon, porto	60 000
Handledning Informationsmaterial, Litteratur	30 000
Anhörigstödsaktiviteter	30 000

Älvsjö sdf har ej för avsikt att rekvirera
de kvarvarande 20 % som beviljats i stimulansmedel .

350 000

Blanketten skickas till	Länsstyrelsen Stockholms län Eva Stoor-Karlberg Box 22067 104 22 Stockholm
-------------------------	---